

інфраструктури – держава відповідає за розвиток сільськогосподарської інфраструктури, що сприяє поліпшенню торговельних зв'язків та збереженню якості продукції під час транспортування; 5) політика торгівлі – держава встановлює політику торгівлі, тарифи, квоти на імпорт та експорт, укладає міжнародні торговельні угоди (приміром, Чорноморська «зернова угода» 2022-2023 рр.), що впливають на доступ до міжнародних ринків для сільськогосподарських товарів.

Отже, уряд застосовує заходи, спрямовані на підтримку розвитку аграрного сектору в умовах глобалізації та на подолання викликів, з якими цей сектор стикається в сучасному світі. Грамотно спланована та реалізована державна політика покликана допомогти забезпечити стійкий та успішний розвиток сільського господарства в умовах глобалізації навіть за умов воєнного стану, аби утримати свої конкурентні позиції на світовому ринку агропродукції.

Список використаних джерел:

1. Гетман О. Як відновити аграрну галузь. Економічна правда. 15.03.2023. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/03/15/698035/>; 2. Контроль залишків пестицидів. Дія. Бізнес. Експортний напрям. URL: https://export.gov.ua/211-kontrol_zalishkiv_pestitsidiv (дата звернення 07.03.2024); 3. Вплив пестицидів на здоров'я. Вікіпедія. URL: <http://surl.li/qcezp> (дата звернення 02.03.2024).

Батюк Л.А., канд. екон. наук, доцент
Державний біотехнологічний університет, Україна

Основні тренди світового економічного розвитку в 2024 році

Подальша ескалація конфліктів на Близькому Сході може призвести до порушення функціонування енергетичних ринків та відновлення інфляційного тиску в усьому світі. Найближчим часом світова економіка відчує дію відкладеного ефекту різкого підвищення процентних ставок, центральні банки провідних розвинених країн заявляють про свій намір утримувати їх на високому рівні протягом тривалого часу. Перспективи підвищення вартості запозичень створюють значні перешкоди для світової економіки, обтяженої високим рівнем заборгованості. Жорсткі фінансові умови у поєднанні із зростаючим ризиком геополітичної фрагментації створюють підвищені ризики для світової торгівлі та промислового виробництва. Прогнозується уповільнення зростання світового ВВП з 2,7 % у 2023 році до 2,4 % у 2024 році [1].

Світовий ринок праці швидко відновився після пандемії. До 2023 року показник безробіття в багатьох країнах опустився нижче за допандемійний рівень. Однак це відновлення було нерівномірним. Показники безробіття знизилися в Бразилії, Китаї та Туреччині, проте багато країн, що розвиваються, особливо в Західній Азії та Африці, боролися з високим рівнем безробіття. У більшості країн зростання заробітної плати не компенсувало вплив інфляції та

посилювало кризу вартості життя. У 2024 році ситуація на ринку праці в багатьох країнах, що розвиваються, ймовірно, погіршиться, а відкладений ефект посилення грошово-кредитної політики позначиться на зайнятості [3].

Через зниження світових цін на сировинні товари та послаблення попиту на тлі посилення грошово-кредитної політики прогнозується подальше уповільнення темпів інфляції до 3,9% у 2024 році. Помітне уповільнення темпів інфляції спостерігається у країнах із розвинутою економікою, хоча базові показники інфляції залишаються відносно високими під впливом зростання цін у сфері послуг та високого попиту на робочу силу на ринках праці [1]. Але, на нашу думку, інфляція в більшості країн, що розвиваються, не пройшла свій пік у 2023 році і буде зростати у 2024 році.

Глобальне зростання інвестицій, швидше за все, залишиться стриманим. Реальні валові інвестиції в основні засоби зросли у 2023 році на 1,9 %, що нижче за показник 2022 року. І в розвинених, і в країнах, що розвиваються, в останні роки спостерігалось уповільнення зростання обсягів інвестицій [4]. Поточна ситуація, що характеризується зростанням вартості позикових коштів та економічною невизначеністю, буде чинити тиск на зростання інвестицій. У розвинених країнах, особливо у США, значно знизилася інвестиції у житлове будівництво. Серед регіонів, що розвиваються, Африка, Західна Азія, Латинська Америка і Карибський басейн продовжують стикатися з високою вартістю запозичень та іншими викликами, що перешкоджають зростанню інвестицій. Інвестиційні перспективи у Китаї стримуються несприятливими чинниками, пов'язаними з нестабільністю сектору нерухомості, хоча державні інвестиції в інфраструктуру частково компенсують нестачу приватних інвестицій. Навпаки, в Індії у 2023 році було відзначено високі показники інвестицій завдяки державним інфраструктурним проектам та транснаціональним інвестиціям. Глобальні інвестиції в енергетичний сектор у 2023 році зростали швидше за загальний обсяг інвестицій. Зберігається значний дефіцит інвестицій у відновлювані джерела енергії, особливо поза розвиненими країнами та Китаєм. Вважаємо, що ці тренди залишаться актуальними і у 2024 році.

У 2023 році зростання світової торгівлі значно знизилася і склало, 0,6% [1]. Очікується, що в 2024 році вона відновиться до 2,4%, залишаючись при цьому нижчою, ніж у допандемійний період. Це уповільнення пояснюється спадом торгівлі товарами. Навпаки, торгівля послугами, особливо у секторах туризму та транспорту, продовжувала відновлюватися. Розвитку світової торгівлі перешкождали такі чинники, як усунення споживчих витрат з товарів на послуги, посилення грошово-кредитної політики та геополітична напруженість. На обсягах експорту з країн, що розвиваються, негативно позначилися зниження попиту з боку розвинених країн і фінансові умови, що обмежують фінансування торгівлі.

Поряд із відновленням побоювань щодо дефіциту бюджетів та прийнятності рівня боргу на збалансованості державних фінансів негативно позначилося різке підвищення відсоткових ставок. Бюджетні можливості залишаються дуже обмеженими, особливо в країнах, що розвиваються; для багатьох із цих країн брак бюджетних можливостей створює особливі ризики,

оскільки обмежує їхню здатність вкладати кошти у сталий розвиток та реагувати на нові потрясіння. У 2022 році понад 50 країн, що розвиваються, витрачали на виплату відсотків понад 10 % від загального обсягу державних доходів, а 25 країн — понад 20 відсотків [1]. Очікування ринку, що відсоткові ставки у провідних економіках залишатимуться вищими протягом більш тривалого часу, ніж передбачалося раніше, спричинили подальше зростання прибутковості суверенних облігацій, що посилює тиск на бюджетні баланси. У середньостроковій перспективі мляві темпи зростання, а також необхідність збільшення інвестицій в освіту, охорону здоров'я та інфраструктуру чинитимуть тиск на державні бюджети та посилюватимуть фактори вразливості у бюджетно-податковій сфері. Країни з низьким і середнім рівнем доходу, що перебувають у вразливому фінансовому становищі, потребуватимуть заходів щодо полегшення тягаря заборгованості та її реструктуризації, щоб уникнути руйнівних боргових криз та затяжних циклів зниження інвестицій, повільних темпів зростання та високих витрат на обслуговування боргу.

Промислова політика, яка все частіше розглядається як вирішальний фактор стимулювання структурних змін зазнає величезних змін з метою усунення провалів ринку та приведення інновацій у відповідність до ширших цілей розвитку. Змінюється і інноваційна політика: застосовуються більш амбітні, системні та стратегічні підходи. Уряди встановлюють конкретні цілі, заходи стимулювання та умови для просування соціально та екологічно значущих технологій. Пандемія COVID-19 та геополітична напруженість висвітлили важливість внутрішньої стійкості країн, внаслідок чого Китай, США та Європейський Союз стали вкладати значні кошти у високотехнологічні та екологічні сектори енергетики. Однак у різних країнах обставини складаються по-різному. Розвинені економіки та деякі великі економіки, що розвиваються, такі як Китай, інвестують безпрецедентні суми у дослідження та розробки, а також у цільові сектори. А більшість країн, що розвиваються, мають обмежені бюджетні можливості та структурні проблеми в економіці, що спричинює надзвичайні труднощі з фінансуванням промислової та інноваційної політики. Цей зростаючий технологічний розрив може ще більше ускладнити здатність країн, що розвиваються, зміцнювати свій виробничий потенціал і наблизитися до досягнення цілей у сфері сталого розвитку.

Список використаних джерел:

1. Перспективи світової економіки в 2023-2024 роках. URL: <https://www.worldbank.org/commodities>.
2. Енергетична безпека України: перспективна модель управління ризиками: монографія / [О. М. Суходоля, Ю. М. Харазішвілі, Г. Л. Рябцев] ; за ред. О. М. Суходолі. – Київ : НІСД, 2023. 152 с.
3. Стан світового ринку праці: інформація МОП. URL: <https://nqa.gov.ua/news/stan-svitovogo-rinku-praci-informacia-mop/>.
4. Проблеми та перспективи розвитку інноваційної діяльності в Україні: виклики воєнного часу: [Електронний ресурс] : тези доп. XIV Міжнар. бізнес-форуму (Київ, 23 берез. 2023 р.) / відп. ред. А. А. Мазаракі. – Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2023. – 197 с. – Укр., пол. та англ. мовами.